

VERSLAG

Vergadering
Gezamenlijke Raadscommissie
(vergadering 5)

26 mei 2021
Online

Index verslag vergadering Gezamenlijke Raadscommissie Kadernota

Woensdag 26 mei 2021

(Vergadering 5)

Agenda raadscommissie Beeldvorming (vergadering 5)

1.	Opening en vaststellen agenda Beeldvorming	3
2.	Mededelingen voorzitter	3
3.	Kadernota	3
3.1	Vragen aan wethouder Walters Portefeuilles: Financiën, Welzijn en Zorg, ICT, LHBTI, Privacy	3
3.2	Vragen aan wethouder Wolthers Portefeuilles: Werk en inkomen, Onderwijs (BO/VO), Bereikbaarheid en Parkeren, P&O en Dienstverlening	7
3.3	Vragen aan wethouder Voorink Portefeuilles: RO, Regio, Sport, Omgevingswet, Bescherming en Opvang, Vergunningverlening en Handhaving	10
3.4	Vragen aan wethouder Scheepers Portefeuilles: Beheer OR en begraafplaatsen, Grondbeleid en Grexen, Vastgoed, Inkoop, Buurten en Wijken	11
3.5	Vragen aan wethouder Heller Portefeuilles: Klimaat en Energie, Natuur en groen, Milieu en Afval, Wonen, Vergunninghouders en vluchtelingen, Monumenten	12
3.6	Vragen aan wethouder Kuipers Portefeuilles: Economie en media, Cultuur, Evenementen	13
3.7	Vragen aan burgemeester Aptroot Portefeuilles: Veiligheid en Openbare orde, Juridische zaken, Communicatie, Bestuurlijke aangelegenheden, Bestrijding Mensenhandel	14
4.	Vaststellen agenda Oordeelsvorming	15
5.	Kadernota: debat en advies aan raad	15

RAADSCOMMISSIE 26 MEI 2021 (VERGADERING 5)

Aanwezig:

Voorzitter: mw. A.F. Vreugdenhil-de Blécourt (beeldvorming) en R. Verkuijlen (oordeelsvorming).

Griffier: mw. W.G.J. Drenth en M. Stoops.

Fracties: Hart voor Hilversum: mw. R.W.C. Redmeijer en J.A.C. Slingerland; D66: mw. A.A.S. den Daas en H.R. Jaarsma; VVD: F.W. Reijmerink en M.F. Vogel; GroenLinks: mw. M.H.A. Remmers en J.A. van Waarden; CDA: G.J. Postma en D.E.O. Streutker; ChristenUnie: T. Pelsma; PvdA: mw. F.F. van Drooge en mw. J. Kalk; SP: P.H.J.R. van Rooden en mw. B. Verweij; Leefbaar Hilversum: B. Bus en mw. M.G. Kooloos; Hilversums Belang: mw. H. Bijl en H.P. Blok; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels.

College: Ch.B. Aptroot, burgemeester en B. Heller, G. Kuipers, A.R.C. Scheepers, F.G.J. Voorink, mw. K.J. Walters en mw. A.J. Wolthers, wethouders.

1. Opening en vaststellen agenda beeldvorming

De voorzitter:

- opent de commissievergadering om 16.00 uur en heet allen welkom, in het bijzonder waarnemend burgemeester Aptroot.

De agenda Beeldvorming wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen voorzitter

De voorzitter:

- deelt mee dat de Kadernota 2021 en de Eerste Tussenrapportage 2021 voorliggen;
- merkt op dat door instemming met de kadernota de raad toestemming geeft voor de kaders en de uitgangspunten waarbinnen de Begroting 2022 zal worden uitgewerkt;
- laat weten dat het college in de eerste tussenrapportage vraagt de begroting aan te passen voor de gemelde financiële gevolgen in de tot en met 16 april 2021 gezonden raadsinformatiebrieven;
- wijst op het vergaderen volgens de nieuwe vergaderwijze, met als start het stellen van beeldvormende vragen aan de portefeuillehouders;
- attendeert op het per fractie aan de vergadering kunnen deelnemen van twee woordvoerders.

3. Kadernota 2021

3.1 Vragen aan wethouder Walters Portefeuilles: Financiën, Welzijn en Zorg, ICT, LHBTI, Privacy

Wmo en Jeugd

- **Hart voor Hilversum** informeert naar de uitspraak van de arbitragezaak van de VNG tegen het Rijk in verband met tekorten bij gemeenten op de Wmo en Jeugd. Wethouder **Walters** is die uitspraak nog niet bekend; bladzijde 11 van de kadernota vermeldt nog een aan te passen getal van € 1,4 miljoen aan inkomsten jeugd algemene uitkering voor het jaar 2022; dat bedrag is reeds met de septembercirculaire ontvangen en zit ook in de eerste tussenrapportage; dat bedrag is dus al zeker, waarmee het risico voor volgend jaar al is weggenomen; voor 2023 en verder staat er nog een inkomende stelpost van € 3,4 miljoen en daartoe wordt gewacht op een goede uitkomst van de arbitrage.
- **GroenLinks** vraagt of deze mededeling betekent dat het resultaat voor 2020 € 1,4 miljoen positiever is. Wethouder **Walters** antwoordt ontkennend; er is een taakstelling van € 1,4 miljoen op de inkomsten; dat is nu nog een risico op de begroting, maar dat risico is weggefallen; verder verandert er aan de cijfers niets.
- **Hart voor Hilversum** informeert wanneer de uitkomst van de arbitragezaak is te verwachten en of die uitkomst afhankelijk is van de coalitiebesprekingen voor een nieuw kabinet.

Wethouder **Walters** hoorde van VNG-voorzitter Van Zanen in het tv-programma Buitenhof dat de uitspraak komende week of de week daarop te verwachten is; over hoe dat onderwerp in de coalitievorming loopt heeft zij geen idee.

Financiën

- De **SP** ziet in de kadernota staan dat bij voorgenomen grote investeringsbeslissingen normen over de kapitaallasten, hoogte van de schuld, weerstandsratio etc. vast te stellen zijn als uitgangspunt; zij vraagt welke normen het college daarbij in gedachten heeft. Wethouder **Walters** heeft het eerder over die normen gehad; bij grote en nieuwe projecten kan worden bekeken of die normen nog steeds passend zijn; in welke de nieuwe normen moeten worden heeft zij nu nog geen inzicht en daarop komt zij nog terug; dat behoort ook tot de bespreking van de meerjarenprognose grondexploitatie die de raad na de zomer ontvangt.
- De **SP** constateert een behoorlijke invloed van de kadernota op de begroting voor 2022 als daarmee ook kosten voor projecten worden beïnvloed; het is dan handig om een richting bekend is waarin gedacht wordt. Wethouder **Walters** zijn nog geen richtingen bekend en bij deze kadernota worden ook nog geen grote projecten voorgelegd; de grondexploitatie van het Stationsgebied komt na de zomer en dan is ook het moment of alles nog bij elkaar past.
- De **PvdA** neemt aan dat normen voor de weerstandsratio en solvabiliteit niet alleen afhankelijk zijn van grondexploitaties, maar van de totale begroting en vraagt die samenhang nog eens uit te leggen. Wethouder **Walters** erkent dat normen van de totale begroting afhankelijk zijn; het college gaat bij deze kadernota al op de normen in, wat meestal pas bij de begrotingsbehandeling gebeurt; een deel van het projectgeld van grondexploitaties gaat naar investeringen; in de voorliggende kadernota is aangegeven wat investeringslasten van € 10 miljoen of € 20 miljoen doen, evenals wat een grondexploitatie van een bepaald bedrag doet; zo is het effect op de meerjarenbegroting te zien; na de zomer komt het college met inzicht in wat een groot project op de kengetallen doet; dat is nu nog niet aan de orde.
- De **PvdA** vindt het lastig om een kadernota te beoordelen als belangrijke gegevens daarin nog niet zijn verwerkt en vraagt wat de wethouder in dezen precies van de raad verwacht. Wethouder **Walters** verwacht van de raad een mening over de voorliggende kadernota met veel lopende ontwikkelingen en ontwikkelingen voor volgend jaar; een beslissing over het Stationsgebied verwacht zij nu nog niet.
- **D66** gaat het erom welke keuzen de raad kan maken bij de meerjarenprognose voordat normen worden overschreden; zij vraagt of het college een meerjarenprognose maakt om de raad in de gelegenheid te stellen om te sturen of om te bewaken dat die bepaalde normen gaat volgen. Wethouder **Walters** gaat het om beide; zij wil breder en langjariger kijken en welk budget bij grote projecten overblijft; het gaat dus om inzicht en mogelijkheden om te sturen; uiteindelijk krijgt de raad een voorstel per project, waarbij de meerjarenprognose te gebruiken is om te bedenken of zaken bij elkaar passen;
- De **VVD** gaat in op het gestelde in pagina 39 of het meerjarig saldo ruimte biedt voor budget voor de opvang van structurele kapitaallasten en vraagt of het college hierover al een oordeel heeft. Wethouder **Walters** stelt daarover nu alleen een vraag, omdat de kadernota aangeeft dat het nog steeds scherp aan de wind zeilen is; voor komend jaar is er een klein tekort en voor de jaren daarop een overschot van een of enkele miljoenen euro's; gezien de coronatijd is het bezien hoe de gemeente er over een jaar voor staat.
- De **ChristenUnie** vraagt of de wethouder bereid is om raadsbreed, voor het vormen van een nieuw college, te kijken naar mogelijkheden om bij te sturen op de financiële positie en taboeloos naar dekkingen te kijken. Wethouder **Walters** heeft een taboeloos lijstje opgenomen zodat bij tegenvallers in de periode tot aan de begroting een voorstel kan worden gedaan om die op te lossen.

Financiën sociaal domein

- De **VVD** leest dat de totale last voor Wmo en Jeugd € 36 miljoen bedraagt ten opzichte van € 28 miljoen vorig jaar en herinnert eraan dat de wethouder vorig jaar erop heeft gewezen dat de kosten in zeven jaar tijd zouden stijgen tot € 45 miljoen; gevraagd wordt of de stijging harder gaat dan voorzien. Wethouder **Walters** vindt dat moeilijk te zeggen en constateert dat

- de gemeente nu € 540.000,- moet bijleggen; richting de begroting kijkt het college nog naar het effect van demografische ontwikkelingen, met name de toename van 75+'ers; de gemeente heeft voor Wmo en Jeugd in 2020 € 31 miljoen uitgegeven en dat stijgt nu naar € 35 miljoen.
- De **SP** herinnert aan een recente raadsinformatiebrief over de jeugdzorg en de Wmo met de mededeling dat samenwerkingsafspraken worden voortgezet; de kadernota vermeldt echter dat de raad nog maatregelen voorgelegd krijgt; zij vraagt hoe de mededeling in de raadsinformatiebrief rijmt met de belofte in de kadernota dat de raad eerst nog mag praten over kaders en financiën als de regio dat anders heeft besloten. Wethouder **Walters** antwoordt dat 'Naar een financieel gezond domein op koers' na de zomer naar de raad terugkomt; over de samenwerkingsafspraken in de regio is er nu overleg en worden afspraken geüpdatet; dat leidt niet tot nieuw beleid en sluit aan bij de verplicht in te vullen norm van opdrachtgeverschap.
 - De **SP** vraagt om uitleg dat er geen vaststaande kaders zijn en bij de kadernota andere afspraken en beleid mogelijk zijn, waardoor de bestaande samenwerkingsafspraken ook moeten veranderen; hoe gaat de wethouder de samenwerkingsafspraken bij de raad krijgen. Wethouder **Walters** neemt de eventueel door de raad aangepaste kaders mee naar de regio, die zij dan daar inbrengt;
 - **Leefbaar Hilversum** is het gezien het toenemende aantal ouderen en het stijgende beroep van jongeren op jeugdzorg door corona al duidelijk dat er veel meer kosten komen en vraagt hoe de wethouder die meeneemt en raamt. Wethouder **Walters** erkent dat het aantal kinderen en 75+'ers groeit en komt daarop bij de begroting terug; ook komt zij voor de begroting op het corona-effect terug.
 - **Leefbaar Hilversum** informeert naar een stand van zaken van de verkenning van de maatregelen van het regionaal actieprogramma 'Naar een financieel gezond sociaal domein'. Wethouder **Walters** antwoordt dat de regio samen met gemeentelijke beleidsambtenaren alle zienswijzen verzamelt en een voorstel maakt, dat eerst aan de orde komt in het portefeuillehoudersoverleg sociaal domein en na de zomer naar de raden komt.
 - De **SP** heeft twee mogelijkheden tot kostenbeheersing op beleid en uitvoering van jeugdzorg en de Wmo gevonden; een 3% overall taakstelling en substitutie (minder indicaties uitgeven bij begeleiding in de wijk); zij vraagt wat de wethouder nog meer inzet aan kostenbeheersing. Wethouder **Walters** verwijst daarvoor naar de maatregelen 'Naar een financieel gezond sociaal domein'; verder verwijst zij naar de visie en Agenda Jeugd en de Agenda Wmo-Welzijn; het gaat onder meer over de inzet van praktijkondersteuners bij huisartsen, begeleiding in de wijk en onderwijszorgarrangementen.
 - De **SP** wil van de wethouder kostenbeheersingsmaatregelen horen op Jeugd en Wmo die in de kadernota staan, los van de 3% overall maatregel op verbonden partijen en substitutie, die de raad heeft afgewezen. Wethouder **Walters** stelt dat 3% niets met Wmo en Jeugd te maken heeft; begeleiding in de wijk gaat van € 380.000,- naar € 170.000,- per jaar vanwege minder te verwachten beschikkingen; de overige maatregelen staan in 'Naar een financieel gezond sociaal domein'.
 - De **SP** wil weten hoe de 3% taakstelling op verbonden partijen tot stand is gekomen en of daarvoor voor de raad nog een beslismoment komt. Wethouder **Walters** heeft daarover met regiowethouders overlegd; de wethouders Financiën hebben de colleges voorgesteld om verbonden partijen wel loonindexering maar geen prijsindexering toe te staan en waar mogelijk 3% te laten besparen; dat is deels bij verbonden partijen gelukt; de raad stelt hierover geen kader vast; de raad neemt een besluit over de individuele begrotingen van verbonden partijen; het is een soort onderhandelingsstrategie.
 - Het **CDA** leest in de kadernota te weinig terug over de extra focus op van zorg naar welzijn en mist daarover uitgangspunten. Wethouder **Walters** merkt op dat de kadernota geen document is om de stand van zaken van allerlei onderwerpen in op te nemen, maar van zorg naar welzijn loopt wel en visiedocumenten zijn vastgesteld, ook de agenda Wmo-Welzijn.
 - **D66** informeert naar het lagere aantal indicaties vanwege begeleiding in de wijk en vraagt hoe dat lagere aantal wordt gevolgd. Wethouder **Walters** volgt dat aldoor en houdt de raad een keer per halfjaar op de hoogte van het verloop; de financiële besparing blijft een inschatting, omdat niet makkelijk is te bepalen welke indicaties zijn voorkomen; op basis van 1,5 jaar praktijk maakt zij een goede inschatting van wat te besparen is.

- De **SP** constateert nu toch substitutie waar de raad tegen is en vraagt waarom die nu wel zou gaan lukken. Wethouder **Walters** begrootte bij de eerdere substitutie een grote besparing van € 1 miljoen, maar had toen weinig uitvoeringservaring; die substitutie is teruggedraaid; nu gaat de besparing niet zozeer om aantallen beschikkingen, maar wel om kortere trajecten; haar beeld is dat de substitutie nu wel realistisch is.
- **Hart voor Hilversum** ziet dat eenzaamheid onder ouderen en jongeren en schulden niet bij de aandachtspunten zijn genoemd en is benieuwd wat de reden daarvan is. Wethouder **Walters** heeft veel corona-effecten beschreven, maar die zijn vanwege een moeilijke inschatting nog niet financieel gemaakt; in het herstelprogramma corona wordt daarop teruggekomen.
- De **PvdA** vraagt of de besparing vanwege substitutie op basis van aannames en niet op basis van reële cijfers is geraamd. Wethouder **Walters** ontkent dat en wijst op ervaring en een in te schatten besparing, welke volgens haar reëel is;

3% taakstelling verbonden partijen

- **GroenLinks** weet dat de GAD en de GGD het afgelopen jaar extra hebben gewerkt en informeert naar het risico van een 3% lagere bijdrage voor die organisaties; wellicht hebben zij vanwege corona behoefte aan extra uitvoeringsbudgetten. Wethouder **Walters** reageert dat de 3% bezuiniging niet van toepassing is op de GAD en die alleen zou leiden tot een lagere afvalstoffenheffing, die voor de gemeentelijke begroting niet zoveel oplevert; de 3% gaat ook niet over de GGD.
- **D66** meent dat verbonden partijen sommen met een 3% lagere begroting te komen en niet aan prijsindexatie evenals geld kostend nieuw beleid te doen kaderstelling betreft die de bevoegdheid van de raad is; verbonden partijen zijn vaak partners bij het uitvoeren van essentiële overheidstaken; beter is het wellicht in gesprek met hen te gaan over besparingen. Wethouder **Walters** gaat het eerder om een onderhandelingsstrategie dan een hard kader; voor de Veiligheidsregio is 3% niet realistisch vanwege al gerealiseerde bezuinigingen; het gaat eerder om afstemming tussen gemeenten om een bijdrage van verbonden partijen in moeilijke tijden te vragen; de zienswijze op de begroting van verbonden partijen is het kader dat de raad stelt.

Financiën

- Het **CDA** vindt een structureel sluitende begroting een helder kader, wat echter de gemeente de afgelopen vijf jaar niet is gelukt; zij vraagt hoe de situatie nu anders is dat een sluitende begroting wel zal worden bereikt. Wethouder **Walters** ziet nu al een bijna meerjarig sluitende begroting met nog een tekort van € 500.000,- in 2022; het overzicht van incidentele en structurele kosten ziet er ook goed uit.
- Het **CDA** weet dat de gemeente de afgelopen vijf jaar met incidentele baten structurele lasten heeft gedekt en vraagt of dat risico er de komende jaren ook is. Wethouder **Walters** antwoordt dat er voor 2022 nog een klein structureel tekort is van € 148.000,-; voor het overige zijn er structurele overschotten.
- **Hart voor Hilversum** informeert onder welk scenario een verhoging van de woonlasten boven het inflatiepercentage van 1,4 mogelijk is. Wethouder **Walters** ziet de GAD-kosten behoorlijk stijgen en probeert de woonlasten sluitend te krijgen; de intentie is om op een stijging van 1,5% uit te komen.
- De **VVD** vraagt in welk uiterste geval toch tot een verhoging van de woonlasten wordt overgegaan. Wethouder **Walters** heeft die situatie niet hard gedefinieerd en kijkt daarbij naar een groot tekort; daarover moet het college nog doorpraten; de intentie is niet om de woonlasten te verhogen.
- De **ChristenUnie** vraagt van welke medeoverheden het college daadwerkelijk een bezuinigingsbijdrage verwacht; wethouder **Walters** is daarover in gesprek met de omgevingsdienst, de regio Gooi en Vechtstreek, de Veiligheidsregio en het GNR;
- **Leefbaar Hilversum** informeert in hoeverre een leegstaand centrum, sportclubs in financiële nood, een geschaad cultureel landschap, het MKB en de horeca financieel tegemoet worden gekomen; wellicht is het goed dat de gemeente in dezen een stapje verder gaat dan landelijk beleid, bijvoorbeeld door kwijtschelding van belastingen. Wethouder **Walters** kijkt hoe het

met ondernemers is en wat dat betekent voor het centrum; de wethouder is een subsidieregeling gestart van € 1 miljoen voor aanpassingen vanwege corona; grote inkomenssteun zal van het Rijk moeten komen; voor kwijtschelding van ozb gelden heel strakke regels; de herstelagenda corona bespreekt de raad na de zomer.

- **Hart voor Hilversum** vraagt of bij het herstelplan ook zelfstandige wijkcentra en eventueel andere entiteiten met hetzelfde doel zijn betrokken. Wethouder **Walters** ondersteunt sportclubs en inventariseert de stand van zaken bij buurthuizen, speeltuinen en de Meentwerf; daarover volgt een apart voorstel ten laste van de Covid-reserve; de herstelagenda kijkt verder vooruit en gaat erover waar de gemeente echt gerichte steun wil geven qua herstel.
- De **VVD** gaat in op de veranderingen met betrekking tot de rechtmatigheidscontrole en de nieuwe rol van het college en de raad en vraagt of in de daarvoor opgenomen € 50.000,- ook training van de raad en extra inzet van het college zit. Wethouder **Walters** heeft dat nog niet zo precies begroot en komt daarop later terug.
- **GroenLinks** vraagt om uitleg over datagericht werken en vraagt waarom op voorhand geen toezichthoudende rol van de raad is geregeld, waarom € 400.000,- nodig is en hoe privacy is gewaarborgd. Wethouder **Walters** werkt al met een stadspanel voor data en heeft de functionaris gegevensbescherming aan het project gekoppeld, de toezichthouder namens de raad; verder gelden vanuit de AVG strikte regels over privacy en daarover volgt elk jaar een verslag.
- Het **CDA** ziet nu al op bladzijde 11 bedragen voor activering VAT-kosten en vraagt of die in de Begroting 2022 nog worden herzien. Wethouder **Walters** antwoordt dat de bedragen op bladzijde 11 blijven staan; investeren en afschrijven van een deel van de projectkosten valt in 2021, omdat dat moet van het BBV; een deel gebeurt per 1 januari 2022 omdat dan de nieuwe Financiële verordening ingaat; zij denkt de taakstelling daarmee te kunnen invullen; in de begroting wordt uitgewerkt welke projecten onder investeren vallen en welk bedrag dat oplevert; voor 2022 denkt zij de taakstelling te halen en voor de jaren daarna is er nog beter te rekenen.
- **Hilversums Belang** vraagt of alle besprekingen tot en met september, onder andere over de financiële onderbouwing van het Stationsgebied, worden verwerkt in de Begroting 2022. Wethouder **Walters** heeft die bedoeling wel.

3.2 Vragen over de portefeuilles: Werk en inkomen, Onderwijs (BO/VO), Bereikbaarheid en parkeren, P&O en dienstverlening

ICT

- **D66** ziet staan dat het opportuun is om met datamanagement besparingen te realiseren en vraagt waarom die dan niet zijn begroot. Wethouder **Wolthers** heeft die besparingen niet begroot, omdat zij nog niet voldoende inzicht heeft in hoe besparingen uitvallen en hoe ze worden geraamd; zij gaat met datamanagement verder werken en komt dan bij de raad terug over besparingen.
- **GroenLinks** is benieuwd waar het college besparingen voor gaat inzetten, wie er toezicht op gaat houden en welke algoritmes met welk doel worden ingezet. Wethouder **Wolthers** heeft de organisatie ingericht uit privacy- en algoritmeoverwegingen; zij wil werken met een PDCA-cyclus. Een voorbeeld van datagedreven werken is het dashboard in het sociaal domein, waarbij het gaat om welke data er zijn, hoe die beschikbaar zijn om te sturen en om voorspellingen te doen en hoe daarop wordt gemonitord, beheerst en beheerd. Daarmee is veel beter werk in te plannen en verantwoording af te leggen.
- **GroenLinks** wil hierover eerst een nota voor de raad hebben waarin staat welk geld er voor nodig is en wat er te besparen is. Wethouder **Wolthers** ziet het als een bedrijfsvoeringsitem en wil daarover in gesprek in een beeldvormende sessie.
- **GroenLinks** is niet tegen datagericht werken, maar wil eerst een onderbouwing van € 400.000,- in een nota. Wethouder **Wolthers** wijst op de urgentie om de bedrijfsvoering beter op orde te krijgen; in de begroting is meer informatie te geven aan de raad.
- **Leefbaar Hilversum** vraagt of thuiswerkers werken via een veilige digitale verbinding en of externen via eigen apparatuur werken; de fractie bevreemdt het te gaan besparen terwijl er meer medewerkers komen. Wethouder **Walters** antwoordt dat het voor de veiligheid nodig is

dat medewerkers een eigen werkaccount hebben; daardoor zijn er meer accounts nodig, ook Microsoft-licenties met bijbehorende kosten; alle medewerkers krijgen een mobiele telefoon en laptop van de zaak; het aantal desktop pc's wordt afgebouwd; de beveiliging is ingericht op laptops.

Parkeren

- De **VVD** vraagt of het scheiden van begrotingen van straat- en garageparkeren mogelijk is en hoe het college kijkt naar het parkeerbeleid in parkeergarages in algemene zin. Wethouder **Wolthers** acht het mogelijk om straatparkeren en garageparkeren te scheiden; de gemeente beschikt over eigen parkeergarages waarvoor zij marktconforme tarieven moet hanteren; particuliere beheerders vinden parkeergarages steeds minder interessant, wat de vraag heeft opgeroepen hoe de gemeente parkeergarages in het centrumbeeld in het parkeerarsenaal ziet; daarop heeft zij nu nog niet voldoende antwoord; zij wil voor de volgende periode nieuw parkeerbeleid maken en vooruitlopend daarop de komende maanden al wat kleine aanpassingen doen.
- De **SP** vraagt of minder ruimte voor parkeren door meer woningen gevolgen heeft voor projecten die van start gaan. Wethouder **Wolthers** zegt veranderingen in het parkeerbeleid aan de raad toe.

Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

- **Hart voor Hilversum** vraagt hoe het college de kansen voor de jeugd op de arbeidsmarkt denkt te verbeteren nu er nog geen zekerheid is op de langdurige gevolgen van corona en de daarbij horende problemen. Wethouder **Wolthers** probeert een organisatie en structuur klaar te zetten die kan inspelen op steeds veranderende situaties op de arbeidsmarkt. Het idee is dat na corona de arbeidsmarkt weer gaat veranderen, waarop de gemeente snel en adequaat wil inspelen; er is aan de slag gegaan met:
 1. de Hilversumse Educatieve Agenda;
 2. het opzetten van een regionale aanpak jeugdwerkloosheid;
 3. arbeidsomstandigheden en stages;
 4. het opzetten van een regionaal mobiliteitsteam om matching met arbeidsmarkt mogelijk te maken;
 5. eerste gesprekken voor een diversiteitsraad, waarbij wordt gekeken om jongeren met een andere dan Nederlandse afkomst zo goed mogelijk te faciliteren zijn om de arbeidsmarkt te betreden.
- De **VVD** vraagt wat wordt bedoeld met het wendbaar blijven en inspelen op de veranderende arbeidsmarkt. Wethouder **Wolthers** antwoordt dat dat gebeurt met regionale arbeidsmarktprogramma's, waarover de raad onlangs een brief heeft ontvangen; te denken valt aan Zorgstart en AI-trajecten;
- De **SP** wil een debat over de human capital agenda en vraagt om de toezegging dat die naar de gemeenteraad komt; gevraagd wordt of wethouder Wolthers met wethouder Kuipers gaat samenwerken omtrent de evaluatie van de nota 'Economische kansen in de zorg'. Wethouder **Wolthers** trekt al gezamenlijk met wethouder Kuipers op, ook met betrekking tot de human capital agenda, die naar de raad toekomt.
- De **PvdA** hoort heel veel dingen die wethouder Wolthers doet, maar heeft weinig zicht op de resultaten en vraagt die ook mee te nemen. Wethouder **Wolthers** beantwoordt die vraag bevestigend; onlangs heeft de raad een resultatendashboard van de regio gekregen;

Nachttrein/Nachtmet

- De **ChristenUnie** vraagt of Hilversum nog af kan komen van de overeenkomst met de NS over het exploiteren van de nachttrein voor € 237.000,- per jaar en wanneer die overeenkomst succesvol kan worden genoemd. Wethouder **Wolthers** antwoordt dat die overeenkomst voor 2023 en later nog niet is gesloten; dit jaar zou nog een evaluatie volgen; voorbereidingen voor de overeenkomsten worden in het najaar getroffen.
- **GroenLinks** herinnert aan het besluit een pilot voor een jaar voor de nachttrein te doen en vraagt waarom de gemeente zich daaraan niet houdt. Wethouder **Wolthers** antwoordt dat de

pilot nog niet heeft kunnen plaatsvinden vanwege corona; gehoopt wordt die pilot volgend jaar te kunnen doen.

- **Hart voor Hilversum** informeert waarom de pilot voor de nachttrein niet in december met de nieuwe dienstregeling kan starten en waarom al structureel budget wordt opgenomen als de pilot nog moet plaatsvinden. Wethouder **Wolthers** heeft structureel budget opgenomen omdat het de wens van de coalitie is om de nachttrein te laten rijden; de NS-systematiek is in juni een eerste overeenkomst te sluiten, waarna de dienstregeling op 1 januari ingaat.
- De **PvdA** vraagt om uitleg over de opmerking dat de nachttrein meerdere jaren moet rijden om incidenten tegen te gaan. Wethouder **Wolthers** wil voor meerdere jaren kijken hoe de nachttrein zich ontwikkelt en of de behoefte zich uitbreidt.
- De **ChristenUnie** is benieuwd of het college ook alternatieven gaat onderzoeken als de nachttrein minder succesvol blijkt te zijn en herhaalt de vraag wanneer een nachttrein succesvol zal zijn. Wethouder **Wolthers** heeft nog geen concrete succesfactoren benoemd en praat daar nog over met de NS en ProRail; als er geen behoefte is aan een nachttrein kan de gemeente daarmee stoppen; als die behoefte er wel is, is doorgaan aan te bevelen, ook om OV-verbindingen per trein te versterken; alternatieven zijn nachtbussen en die bestaan al.
- De **PvdA** vraagt of de wethouder de overeenkomst over de nachttrein aan de raad wil voorleggen. Wethouder **Wolthers** antwoordt dat het gaat om een collegebevoegdheid; de vorige keer heeft het college ook dat contract afgesloten en heeft het daarover de raad geïnformeerd, wat ook in het vervolg zo zal gebeuren.
- **Leefbaar Hilversum** vraagt wat er gebeurt met de pilot als corona weer de kop opsteekt. Wethouder **Wolthers** lijkt het niet zinvol treinen zonder mensen te laten rijden en daaraan geld te besteden.

Weg onder de heide

- **Hilversums Belang** vraagt hoe het college denkt € 250 miljoen voor een weg onder de heide bij elkaar te kunnen krijgen. Wethouder **Wolthers** herinnert aan het genomen besluit om een tunnel onder de heide te onderzoeken en mee te nemen in het proces van de omgevingsvisie; er wordt dan ook gekeken naar financieringsmogelijkheden; bij ambities rondom de omgevingsvisie zou Hilversum andere overheden kunnen interesseren voor cofinanciering van een tunnel.

Minimaregelingen

- **GroenLinks** constateerde in 2020 een overschot op het minimabudget en vraagt het college te overwegen de grens om voor een minimaregeling in aanmerking te komen op te hogen van 120% naar 130% van het minimuminkomen. Wethouder **Wolthers** gaat het om de regelingen Verduurzaming huishoudens en een deel van de Activeringsregeling en zet de norm daarvoor niet op 130% van het minimuminkomen; als de raad dat anders wil kan dat.
- **GroenLinks** mist concrete extra inzet om mensen met schulden te bereiken en vraagt waarom het college daarvoor geen extra budget vraagt. Wethouder **Wolthers** werkt aan versteviging van communicatie hieromtrent over service m.b.t. schuldhulpverlening; daarvoor is geen extra geld in de kadernota gevraagd.
- **GroenLinks** weet dat momenteel alleen urgente mensen terecht kunnen bij het Sociaal Plein of Fysieke dienstverlening en vraagt wanneer de dienstverlening op het Sociaal Plein voor meer mensen en laagdrempeliger weer start. Wethouder **Wolthers** antwoordt dat dat zo veilig mogelijk moet gebeuren; waar nodig is fysiek af te spreken en dat wil zij zo snel mogelijk zo veel mogelijk laten doen.
- De **SP** -vraagt de onderdelen 'Mijn Hilversum, mijn inkomsten wijzigen' en 'Mijn Hilversum, inkomsten' op de gemeentelijke website te verbeteren, zodat er één inlogbutton is; nu zijn zaken onvoldoende duidelijk en wellicht is daarvoor een plan te maken; wethouder **Wolthers** kijkt met haar collega Walters van ICT graag waar de dienstverlening te verbeteren is.

Opleidingsbudget P&O en management development traject

- **D66** vraagt of de aanleiding voor het vragen van € 250.000,- aan meer opleidingsbudget is dat er meer vaste medewerkers zijn. Wethouder **Wolthers** antwoordt dat de oorzaak deels meer medewerkers betreft, maar met name is een impuls voor de organisatieontwikkeling gewenst;
- **D66** informeert naar het centrale thema voor het management development traject en de te verwachten effecten daarvan. Wethouder **Wolthers** wil zo goed mogelijk inspelen op behoeften en ambities van Hilversum en wil een sprong maken van een beheersmatige organisatie naar een organisatie die de uitdagingen van deze tijd aan kan en zo goed mogelijk aangaat; het centrale thema is 'tweebenigheid': enerzijds moet de organisatie zich aan procedures, protocollen en regels houden en anderzijds moet de organisatie flexibel en inwonergegericht zijn.

Mobiliteit

- Het **CDA** ziet een spanningsveld tussen veiligheid en overlast van en behoefte aan deelscooters en vraagt hoe de wethouder daarmee komend jaar denkt om te gaan. Wethouder **Wolthers** is niet zonder voorwaarden akkoord gegaan met de komst van deelscooters; de gemeente gaat hiermee ervaring opdoen en daarop beleid ontwikkelen.
- **Leefbaar Hilversum** vraagt waaruit beleidsmatige ondersteuning van € 67.000,- voor verkeer en mobiliteit precies bestaat en of daarvoor mensen worden ingehuurd. Wethouder **Wolthers** antwoordt dat er op dit moment een uitvraag voor externe inhuur is;

Tominggroep

- De **SP** wijst op een door de Tweede Kamer aangenomen nota om met gemeenten te komen tot sociale ontwikkelbedrijven nieuwe stijl en vraagt of de wethouder bereid is om het werkvoorzieningsschap en BV Tominggroep op te heffen en een nieuwe constructie te maken die op die plannen aansluit. Wethouder **Wolthers** had de commissie graag vorige week over nieuwe scenario's voor de Tominggroep geïnformeerd, wat niet is gelukt; zij komt daarop binnenkort graag terug.

3.3 Vragen over de portefeuilles: RO, Regio, Sport, Omgevingswet, Bescherming en Opvang, Vergunningverlening en Handhaving

Omgevingswet/omgevingsvisie

- **Hart voor Hilversum** informeert naar invloed van eventueel uitstel van invoering op de Omgevingswet op de Begroting 2022 en de ramingen voor 2023 en verder. Wethouder **Voorink** antwoordt ontkennend voor 2022, maar durft voor 2023 en verder nog geen voorspelling te doen.
- **D66** vraagt of extra wordt geïnvesteerd in capaciteit en kwaliteit om participatie en procesmanagement met betrekking tot de omgevingsvisie vorm te geven. Wethouder **Voorink** beantwoordt deze vraag bevestigend; naast communicatie is een extern bureau ingehuurd om het traject vorm te geven;
- **D66** vraagt of capaciteit en kwaliteit van procesmanagement in de organisatie worden ingebed. Wethouder **Voorink** heeft de bedoeling de lessons learned zoveel mogelijk in de reguliere organisatie te betrekken; niet alles wordt daarom uit handen gegeven aan een extern bureau.

Circusterrein

- **GroenLinks** vraagt wat er in 2022 voor het Circusterrein te verwachten is. Wethouder **Voorink** gaat binnenkort het gesprek aan over een nadere studie; er is een strategie nodig over hoe en wanneer het terrein te ontwikkelen is; de komende maanden zullen raad en college daarover gesprekken voeren.

Media Park

- De **ChristenUnie** wil meer van de wethouder weten over de leegstand op het Media Park. Wethouder **Voorink** weet van die leegstand, maar qua vierkante meters valt die mee; zeker grotere partijen hebben moeite om een plek te vinden; voor kleinere partijen is vaak wel plek;

Philipshof

- **Hilversums Belang** wil gezien het grote belang voor de belastingheffing en het woningaanbod weten wanneer er schot komt in de voortgang van het plan Philipshof. Wethouder **Voorink** weet dat het beeldkwaliteitsplan meerdere keren aan de Commissie voor Welstand en Monumenten is aangeboden; strengere afspraken daarover maken vindt hij van belang en daarover hoopt hij de raad kort voor of na de zomer te berichten; het gaat om 260 woningen in een belangrijk segment; dit jaar wil hij grote stappen zetten;
- **Hilversums Belang** informeert met wie de wethouder strakkere afspraken wil maken. Wethouder **Voorink** wil met de ontwikkelaar procesafspraken maken; indien nodig verklaart hij zich bereid hierover na de zomer met de commissie te praten.

3.4 Vragen over de portefeuilles: Beheer OR en Begraafplaatsen, Grondbeleid en Grexen, Vastgoed, Inkoop, Buurten en Wijken

- **Hart voor Hilversum** vraagt of op pagina 26, die gaat over het Stationsgebied, ook de ontwikkeling van het Oosterspoorplein is begrepen. Wethouder **Scheepers** beantwoordt die vraag ontkennend.
- **Hart voor Hilversum** informeert naar de verkoop van gemeentelijk vastgoed en uit welk aantal medewerkers het vastgoedteam bestaat. Wethouder **Scheepers** gaat 47 gemeentelijke panden verkopen en verwacht die in de komende jaren van de hand te kunnen doen; met het te verdienen geld verwacht hij een extra fte te gaan betalen, waarmee het vastgoedteam van momenteel 11 fte wordt uitgebreid.
- **Hilversums Belang** constateert dat het aanbieden van 40% van de woningen in het dure segment het project Crailo erg gevoelig maakt voor marktontwikkelingen en informeert naar de visie van de wethouder daarop. Wethouder **Scheepers** erkent dat het project deels afhankelijk is van dure woningen, maar meent te beschikken over een zorgvuldig opgebouwde projectfinanciering; de gemeente gaat uit van voorzichtigheid bij de inkomsten en uitgaven; volgens hem zijn er geen onverantwoorde risico's; risico's zijn voldoende afgedekt.
- **Hilversums Belang** is benieuwd of de verkoop van woningen op Crailo te bespoedigen is, zodat de gemeente met de dure woningen aldaar niet in een dal terechtkomt. Wethouder **Scheepers** kan die verkoop bespoedigen en vraagt de raad dan het bestemmingsplan snel aan te nemen.
- De **VVD** informeert naar de externe bijdrage bij het verplaatsen van de kwekerij. Wethouder **Scheepers** onderzoekt die; het kan een veelheid aan financiers zijn, zoals ondernemers uit Oost.
- **Leefbaar Hilversum** vraagt of de investeerders in de kwekerij geen vragen hebben gesteld over de investering daarin voor de korte termijn. Wethouder **Scheepers** antwoordt dat drie ondernemers en Hilversum Marketing een overeenkomst hierover hebben gesloten die loopt tot en met eind eerste kwartaal 2022; van meet af aan was een tijdelijke invulling duidelijk.
- Het **CDA** informeert wat de gemeente krijgt voor het budget van € 150.000,- voor passende oplossingen bij de Kleine Spoorbomen. Wethouder **Scheepers** kijkt met een werkgroep naar de inrichting van de overweg en naar wat er gebeurt in de omliggende wijken aan beide zijden van het spoor; de verkeersstromen moeten op een veilige en leefbare manier landen in de wijken, met name aan de oostzijde van het spoor.
- **Hilversums Belang** informeert of onteigeningen op de Koninginneweg en het Oosterspoorplein zullen leiden tot vertraging van het project Stationsgebied. Wethouder **Scheepers** laat weten dat voor de Koninginneweg inmiddels een bestemmingsplan is vastgesteld, zodat er een titel is om eigenaren te gaan benaderen en een andere verwervingswijze te kiezen; dat kan uiteindelijk leiden tot onteigening; vooralsnog verwacht hij geen vertraging voor dat gebied; voor het Oosterspoorplein wordt aan een masterplan gewerkt en daar is er nog sprake van minnelijke verwerving; ook daar is nog geen sprake van vertraging.

3.5 Vragen over de portefeuilles: Klimaat en Energie, Natuur en groen, Milieu en Afval, Wonen, Vergunninghouders en vluchtelingen, Monumenten

Bedrijventerrein Hilversum Zuidwest

- **Leefbaar Hilversum** is benieuwd of de wethouder met ondernemers in Hilversum Zuidwest in gesprek is om aldaar 440 bedrijven in 2028 van het grootste zonnedak in Hilversum te voorzien en of er investeringsmogelijkheden zijn om dat dak te realiseren. Wethouder **Heller** heeft betrokkenen vandaag nog gesproken en heeft afspraken gemaakt of onder de bestaande financiële samen te werken is met de gemeente; het totale plan vraagt meer dan de gemeente ruimte heeft op de begroting.

Wonen

- **D66** vraagt of de extra capaciteit nodig voor het actieplan wonen uit de woonvisie in de kadernota is verwerkt. Wethouder **Heller** antwoordt dat die capaciteit niet in de kadernota is verwerkt, omdat men niet vooruit kan lopen op de uitkomsten van de woonvisie; wel is hij voornemens om de raad maximaal inzicht te bieden in wat eventuele beleidsinspanningen op dat gebied vragen.
- **D66** wil weten of die capaciteit dan ook niet in de Begroting 2022 terechtkomt. Wethouder **Heller** beschikt op dit moment niet over een vastgestelde woonvisie of vastgesteld beleid over beleidsintensivering, zodat die ook niet meegenomen kan worden; wel is transparant inzicht mogelijk, zodat de raad een eigen afweging kan maken.
- **Hart voor Hilversum** vraagt uit hoeveel mensen/fte het team op wonen bestaat en of daarmee de beoogde doelstellingen te behalen zijn. Wethouder **Heller** is gezegend met twee uitstekende adviseurs op wonen, waarmee de huidige ambities en het huidige beleid uit te voeren zijn;
- De **PvdA** verbaast zich over de antwoorden en heeft daarom meer duiding nodig; vorig jaar is € 1,2 miljoen extra geïnvesteerd in capaciteit op fysieke projecten, evenals € 0,8 miljoen; nu hoort zij dat voor de woonvisie weer extra capaciteit nodig is; de fractie vraagt waarom dat nu niet te berekenen is, terwijl bij de vorige kadernota de extra € 1,2 miljoen en € 0,8 miljoen wel te berekenen waren. Wethouder **Heller** herhaalt dat voor het huidige beleid geen capaciteitsuitbreiding nodig is; mocht de raad wel besluiten tot intensivering, dan hoort daarbij ook capaciteitsuitbreiding en wordt die meegenomen bij de Begroting 2022. De **PvdA** vraagt wat de wethouder bedoelt met aanvullend beleid. Wethouder **Heller** bedoelt daarmee acties, instrumenten en middelen in het kader van de woonvisie, waar extra capaciteit bij hoort.

Natuur en groen

- **GroenLinks** vraagt of extra capaciteit op natuur en groen nodig is. Wethouder **Heller** laat weten dat op een aantal terreinen nu niet geleverd kan worden, zoals op het GNR, het voelings houden met die organisatie en ontwikkelingen daarvan, het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen, het Pinetum Blijdenstein, duurzaamheidseducatie, ecologische advisering in het kader van de omgevingsvergunningprocedure en natuurinclusief bouwen; daar schiet inzet nu tekort en wil het college met aanvullend budget in voorzien; extra fte zijn voorzien in de kadernota.

Energietransitie

- De **VVD** vraagt wat de trekkersrol is van de overheid bij energietransitie en een terugval van de economie; welke steun in geld dan doorslaggevend kan zijn. Wethouder **Heller** gaat het daarbij om de steun van rijkswege en procesgeld in het kader van het Klimaatakkoord; het gaat om landelijk € 600 miljoen en het afdekken van de onrendabele top van daadwerkelijke investeringen voor de eerste 1,5 miljoen woningen die voor 2030 zijn voorzien. Voor afkoppeling van aardgas en de RES is de steun van rijksoverheid essentieel. Knelpunten zijn voldoende beschikbaarheid van mensen, maar er zijn economisch gezien ook kansen voor, Hilversum en de regio.
- De **ChristenUnie** vraagt hoe de wethouder kijkt tegen de ambities die Hilversum zichzelf op heeft gelegd voor de RES en welk rapportcijfer hij daarvoor geeft. Wethouder **Heller** verwacht in het kader van de transitievisie Warmte nog met elkaar te moeten spreken over doelstellingen tot 2040. Het college heeft de ambitie om zakelijker en meer smart met de materie om te gaan en ook doelen, ambities, middelen en resultaten scherper met elkaar in verband te brengen. Later dit jaar hoopt hij met de raad te discussiëren welke doelen de

gemeente stelt, welke middelen daarvoor beschikbaar komen en welke resultaten daarvan worden verwacht.

- **Leefbaar Hilversum** blijkt het dat voor het duurzaam maken van het raadhuis een ophoging van € 13.000,- nodig is en vraagt waaraan dat geld wordt besteed. Wethouder **Heller** licht toe dat prijzen op de markt wisselen;
- **Leefbaar Hilversum** vraagt waarom € 15.000,- nodig is voor een externe adviseur ten behoeve van het voldoen aan de informatieplicht voor de Wet milieubeheer. Wethouder **Heller** gaat het om incidentele werkzaamheden die eenmaal per vier jaar terugkomen.

Dierenwelzijnsbeleid

- De **SP** informeert wanneer het dierenwelzijnsbeleid kan worden geëvalueerd en geüpdatet. Wethouder **Heller** staat geen nieuw dierenwelzijnsbeleid voor.

3.6 Vragen over de portefeuilles: Economie en media, Cultuur, Evenementen

Stadsfonds tegen corona

- **Hart voor Hilversum** vraagt of de zware financiële omstandigheden als gevolg van de genomen coronamaatregelen in het bestuur van het Stadsfonds onderwerp van overleg zijn geweest en welke mogelijkheden dat ziet om onevenredig zwaar getroffen ondernemers door deze barre tijden heen te helpen zijn. Wethouder **Kuipers** is adviseur van het Stadsfonds, welk fonds actief heeft bijgedragen aan een aantal maatregelen om ondernemers te helpen, zoals de tent voor de horeca; het Stadsfonds oriënteert zich nu op haar rol in deze fase.
- **Leefbaar Hilversum** vraagt waarom de tent is geplaatst, weer is weggehaald en een aantal maanden later weer is teruggeplaatst. Wethouder **Kuipers** verwijst daarvoor naar de winterperiode met een lockdown.

Centrumvisie

- De **VVD** is benieuwd hoe ver het staat met het actualiseren van de Centrumvisie en in hoeverre corona daarin wordt meegenomen. Wethouder **Kuipers** wil na de zomer met de raad in gesprek over het herstelplan corona; de taskforce denkt na over het terugbrengen van levendigheid in het centrum;
- **D66** vraagt aan welke toe te voegen functies de wethouder denkt in het kader van het herijken van de Centrumvisie. Wethouder **Kuipers** denkt over het mediaplein en pop-up-activiteiten tegen leegstand; daarnaast denkt hij aan leisure in het centrum; een en ander wordt afgestemd met ondernemers.
- De **PvdA** vindt branchering in het centrum te overwegen, gezien de zaken die in het centrum komen zonder directe toegang voor het publiek. Wethouder **Kuipers** wil dat onderdeel van de discussie laten zijn.
- De **SP** ziet veel kleine ondernemers in het buitengebied en wil daarom de Detailhandelsvisie ook herijken; zij nodigt de wethouder uit voor een gesprek met een aantal van hen. Wethouder **Kuipers** gaat dat gesprek heel graag aan en neemt een herziening van de Detailhandelsvisie mee. De **SP** nodigt de wethouder uit om ook naar buurtondernemers te kijken en gelooft in een visie op buurten en wijken. Wethouder **Kuipers** deelt de observatie dat buitengebieden aandacht behoeven.

Economie

- De **ChristenUnie** is benieuwd in welke mate digitale ontwikkelingen merkbaar zijn in de mediasector. Wethouder **Kuipers** weet dat de mediasector zich in coronatijd heeft bezig gehouden met digitale congressen; ook het gebruik van social media en meer gebruik van data hebben een vlucht genomen; de sector stuurt daarop volop bij en daarop worden plannen ontwikkeld.
- De **ChristenUnie** vraagt of de wethouder een grotere leegstand van kantoren bij mediabedrijven ziet; op het Media Park staat volgens de fractie 7.000 m² tot 15.000 m² leeg. Wethouder **Kuipers** wil graag met de ChristenUnie over die cijfers van gedachten wisselen en heeft niet die indruk; het gaat erom hoe courant bepaald vastgoed is; volgens hem is de leegstand op het Media Park betrekkelijk beperkt; aan de Naarderweg en de Heuvellaan staan

- gigantische panden met een mediabestemming, maar die zijn heel incourant; bij de courante panden is de leegstand zeer beperkt en de vraag daarnaar is nog steeds groot.
- De **ChristenUnie** vraagt hoe de wethouder aankijkt tegen een bestemmingsplanwijziging voor de Naarderweg. Wethouder **Kuipers** weet dat wethouder Voorink gesprekken hierover met de eigenaar wil voeren en naar de raad terugkomt met een stand van zaken;
 - **D66** vraagt wat is bedoeld met de doorontwikkeling van het Hilversum Lab. Wethouder **Kuipers** probeert op projectbasis met slimme technologie maatschappelijke waarde te creëren met Smart City; Hilversum Lab is een experimentele omgeving waar dat met andere partijen gebeurt en is een Smart City-toepassing; Hilversum Lab is de fysieke omgeving en Smart City is de beleidsmatige kant daarvan.
 - **Leefbaar Hilversum** bevreemdt het dat de gemeente weinig investeert in bedrijventerrein Hilversum Zuidwest en informeert naar de reden daarvan, omdat het terrein een update nodig heeft. Wethouder **Kuipers** is in gesprek met het bestuur daarvan en er is nog een aantal stappen te zetten; er is een aantal uitvoeringskwesaties, die vaart vragen; een masterplan moet nog van de grond komen en daarvan wil hij werk maken, waarvoor ook het bestuur van Zuidwest nodig is.
 - **Leefbaar Hilversum** is het bekend dat 30% van de Hilversumse bevolking werkzaam is op bedrijventerrein Zuidwest en wil haast maken met investeringen daarin en die opnemen in de kadernota. Wethouder **Kuipers** heeft met het bestuur nog geen masterplan ontwikkeld; als dat moet gebeuren is er capaciteit nodig; de opmerking is een aansporing om het gesprek met het bestuur van Hilversum Zuidwest te voeren.

Cultuur

- **GroenLinks** vraagt hoe zij het herijken van het cultuurbeleid moet zien. Wethouder **Kuipers** gaat na de zomer over de Cultuurnota spreken; bij een budgettaire discussie moet de raad daarover besluiten en daarna moet die landen in gemeentelijke begroting; de Cultuurnota kan ook later ingaan, omdat de basisinfrastructuur een langere periode zal afdekken; discussie over inhoudelijke argumenten volgt na de zomer, maar zaken zijn niet al aan de voorkant in de kadernota verwerkt.
- **GroenLinks** vraagt of de wethouder van mening is dat nieuw beleid over te laten is aan een nieuwe coalitie. Wethouder **Kuipers** vindt die vraag terecht, maar wil eerst kijken wat er na de zomer voorligt; cultuur is van alle tijden en is onafhankelijk van het politieke gesternte; dat laat hij aan de raad.

3.7 Vragen over de portefeuilles: Veiligheid en Openbare orde, Juridische zaken, Communicatie, Bestuurlijke aangelegenheden, Bestrijding Mensenhandel

Attentie boa's/politie

- **Hart voor Hilversum** betreurt het weinig veiligheid in de kadernota te zijn tegengekomen en vraagt of boa's een attentie kunnen krijgen voor hun inzet en of de burgemeester die attentie ter sprake kan brengen voor politieagenten. Burgemeester **Aptroot** stelt dat een attentie niet in de kadernota thuishoort en merkt op dat de politiebezetting een constante zorg is; die vergt een langere adem; de formatie is vastgesteld, maar de feitelijke bezetting is lager, wat overigens overal het geval is;
- **Hart voor Hilversum** wil voor mensen die in Hilversum werkzaam zijn voor de veiligheid iets laten doen; burgemeester **Aptroot** neemt die opmerking mee voor de komende maanden en volgend jaar; de boa's hebben overigens al een attentie gekregen voor hun inzet.

Ondermijning

- De **VVD** vraagt of er zicht is of de middelen tegen ondermijning voldoende zijn of opplussen behoeven. Burgemeester **Aptroot** is onder de indruk van de huidige stand van zaken van wat Hilversum tegen ondermijning doet; Hilversum is namelijk veel verder dan vergelijkbare andere gemeenten; de eerder vastgestelde aanpak wordt nu geïmplementeerd en resultaten moeten nog komen.
- De **SP** vraagt of nog stappen zijn te zetten tegen ondermijning in de politiek. Burgemeester **Aptroot** vindt samenstelling van de kieslijsten een verantwoordelijkheid van politieke partijen

zelf; wel komen er twee bijeenkomsten voor partijbesturen waarin handvatten worden gegeven tegen ondermijning.

Vuurwerk

- **GroenLinks** hoopt dat de burgemeester in september een aanpak om te stoppen met vuurwerk wil laten vaststellen. Burgemeester **Aptroot** gaat nog een en ander voorbereiden, inclusief een aanpak voor Oud en Nieuw, die zal nog aan de raad worden voorgelegd.
- **GroenLinks** vraagt de burgemeester diens medewerkers in het licht van burgemeester Broertjes aan het werk te zetten om Hilversum veiliger voor dier en mens en de luchtkwaliteit te maken. Voor burgemeester **Aptroot** is dat het uitgangspunt en heeft in andere gemeenten ook gepleit voor een vuurwerkverbod; hij bereidt beleid voor in de geest van burgemeester Broertjes en gedraagt zich in die zin keurig als waarnemer.

Verwarde personen

- De **SP** herinnert aan het aantal van 275 verwarde personen in de regio Gooi en Vechtstreek in 2011, welk aantal in 2019 1.135 en in 2020 1.914 was, waarvan er 793 in Hilversum verbleven; zij vraagt de burgemeester te onderzoeken of het mogelijk is extra praktijkondersteuners huisartsen GGZ in te zetten. Burgemeester **Aptroot** heeft geen idee wat de mogelijkheden zijn en memoreert dat de raad op 10 februari 2021 is geïnformeerd over personen met verward gedrag, waarin de huisartsen ook een rol hebben met preventie en vroegsignalering.

Sekswerkers

- De **ChristenUnie** heeft met burgemeester Broertjes afspraken gemaakt over het uitstapprogramma voor sekswerkers en vraagt welke subsidies daarvoor zijn binnengehaald en welke acties daartoe worden ondernomen. Wethouder **Walters** heeft onlangs een brief naar de raad gestuurd over de situatie van de sekswerkers en beveelt aan die eerst te lezen.

4. Vaststellen agenda Oordeelsvorming

De PvdA:

- doet het voorstel van orde om de spreektijd voor de fracties bij de oordeelsvorming te verlengen van drie naar zes minuten.

Het voorstel van orde van de PvdA wordt fractiegewijs in stemming gebracht en met 8 tegen 3 stemmen aangenomen.

Voor stemmen de fracties van het CDA, Hart voor Hilversum, de VVD, de PvdA, de SP, Leefbaar Hilversum, Hilversums Belang en Democraten Hilversum.

Tegen stemmen de fracties van D66, de ChristenUnie en GroenLinks.

Vervolgens wordt de agenda oordeelsvorming aangenomen, met inachtneming van het aangenomen voorstel van orde over de spreektijden per fractie.

5. Kadernota 2021 Advies aan Raad

Hart voor Hilversum:

- stelt vast dat het college met de kadernota op koers ligt op weg naar een structureel sluitende en een vooral reële Begroting 2022-2025, die van belang is in een nieuwe raadsperiode en om baas in eigen huis te kunnen blijven;
- vraagt in het bijzonder aandacht voor het op orde krijgen en houden van de sociale basisinfrastructuur van de wijkcentra en buurthuizen, maar ook voor het hertenkamp en speeltuinen; zij zijn belangrijk om elkaar te kunnen blijven ontmoeten, ook ter voorkoming van ontsporingen bij jongere generaties;
- heeft aan de antwoorden van het college gemerkt dat het plan is om voortvarend te kijken waar er noden zijn;

- vraagt bijzondere aandacht voor organisaties die vastgoed van de gemeente huren, zoals De Geus, De Zoutkeet en De Meent, en hen de winter door te helpen, temeer omdat ze worden gerund door vrijwilligers en een belangrijke schakel zijn in de wederopbouw na coronatijd;
- doet het deugd dat de boa's een attentie hebben gehad;
- valt het op dat er veel ruimte is voor het fysieke domein, projecten, initiatieven en innovaties;
- ziet daardoor weinig ruimte voor nieuwe initiatieven in het sociaal domein en innovaties aldaar;
- maakt zich zorgen over de scheve verhouding tussen het sociale en fysieke domein en vraagt of het college nog kans ziet om daarin een betere balans te vinden;
- wil weten of het college kans ziet om de trein van het Nachtnet als pilot eerder te laten rijden;
- lijkt de verhouding tussen 11 fte op vastgoed en 2 fte op wonen niet helemaal juist en overweegt daarover een amendement in te dienen, opdat er op wonen iemand bij komt.

Het CDA:

- is blij met het voornemen om te komen tot een afzonderlijke meerjarenprognose voor de gebiedsontwikkeling (MPG);
- pleit voor een integraal inzicht in de kosten, baten en risico's van grote projecten in het kader van de gebiedsontwikkeling, mede in relatie tot de gemeentelijke financiële investeringsruimte en toont zich ermee ingenomen dat de wethouder daarmee in het najaar komt;
- vindt projecten heel belangrijk, omdat ze Hilversum helpen te vernieuwen, een aantrekkelijk dorp te blijven en in economisch en sociaal opzicht stevige stappen te zetten;
- weet tot nu toe niet of de optelsom van alle ambities in financiële zin wel waar te maken zijn;
- beveelt aan de raad in het kader van lange termijn financieel beheer in de positie te brengen om verantwoorde keuzen binnen de projectenportfolio te maken om de financiële gezondheid van Hilversum te kunnen waarborgen; dat noemt de fractie goed rentmeesterschap; dat kan alleen als de raad een totaaloverzicht heeft van financiële implicaties van grote projecten; daartoe heeft de raad nieuwe kaders nodig;
- gaat graag met het college in gesprek om de grenzen van de financiële middelen te verkennen en daarbinnen verantwoorde keuzen te maken;
- vraagt het college de raad stevig bij het MPG te betrekken en is benieuwd wanneer het eerste gesprek daarover plaatsvindt;
- constateert dat in Nederland solidariteit belangrijk wordt gevonden; omzien naar elkaar wordt in alle bestuurslagen en in alle lagen van de bevolking in de praktijk gebracht;
- complimenteert het college met het harde werk om de coronacrisis te bestrijden;
- vindt het regionale plan om samen met zorgorganisaties een antwoord te vinden op het dreigende personeelstekort een goede ontwikkeling;
- erkent dat er in het fysieke domein verstrekkende ambities zijn, maar minder in het sociaal domein; er is niets te lezen over de extra focus op van zorg naar welzijn, het verbeteren van zorg voor de oudste inwoners, de ambitie om de wachttijden bij het Sociaal Plein terug te dringen en duurzaamheid;
- is benieuwd naar uitgezette acties voor energiebesparende maatregelen en wanneer inwoners daarvan iets gaan werken;
- valt het op dat verkeersveiligheid niet in de kadernota voorkomt, zoals de spaarpalen aan de Snelliuslaan en een fietspad bij Kerkelanden.

D66:

- constateert dat een vrij beleidsarme kadernota voorligt die geen zwaar ingrijpen verlangt;
- denkt dat in het herstelplan corona ook plaats moet zijn voor perspectief, nieuwe plannen en het versnellen van zaken, zoals met sportverenigingen en cultuurinstellingen in gesprek gaan over mogelijke kansen die post-coronasamenwerking kunnen opleveren;
- meent dat de herijking van de Centrumvisie een gelegenheid kan zijn om post-coronasteun aan detailhandel en horeca concreter te maken;
- constateert met vreugde dat de kadernota geen grote aanpassingen voor het sociaal domein nodig heeft;

- gaat uit van het na de zomer krijgen van beleidsvoornemens over de lokale uitwerking van ‘Op koers naar een financieel gezond sociaal domein’ en het verwerken van die beleidsvoornemens in de Begroting 2022;
- vindt de beweging naar meer welzijn in de wijk en begeleiding dichterbij de mensen gewenst, maar vraagt zich af of dat leidt tot minder indicaties; een nadere onderbouwing is daarom nodig;
- ziet goede resultaten in de matchmakingprojecten tussen werk en werkzoekenden, waarop ook opleiding en onderwijs aanhaken; het college wordt gevraagd om hier regionaal mee door te gaan;
- stelt vragen over het concrete aantal zzp’ers en hun perspectief;
- ziet de financiën in het teken staan van de verdere verstedelijking van Hilversum en binnenstedelijk bouwen, die duur zijn; ook het Arenapark, 1221 en het Media Park zullen veel gaan kosten, zodat het goed is dat het college het MPG als instrument voorstelt; dat instrument kan ook ontwikkelingen sturen;
- wil blijven zoeken naar de lijn tussen bouwen met kwaliteit en de kosten die de gemeente zelf kan dragen;
- vraagt het college tegen de begroting de raad een eerste versie van de MPG aan te bieden;
- vindt een goed functionerende gemeentelijke organisatie essentieel voor een goed functionerend bestuur; college, raad en organisatie kunnen die ambitie nieuw leven in blazen;
- vraagt bij datagericht werken om een kaderstellende uitgangspuntennota om ontwikkelingen te kunnen toetsen en sturen (wat, hoe, tegen welke kosten en binnen welke grens).

De ChristenUnie:

- constateert grote onzekerheden die het lastig maken om ingrijpende keuzen te maken;
- ziet dat de toelichting op de financiële effecten op voorgenomen investeringen in met name gebiedsontwikkeling beperkt blijft tot het formuleren van een aantal vragen en algemene uitgangspunten;
- vindt ‘uitgangspunten’ niet goed geformuleerd en constateert meer randvoorwaarden;
- denkt bij uitgangspunten aan visie;
- had graag meer toekomstvisie gezien;
- wil zeker tot de komende begroting en daarna beschikken over tijdige en regelmatige informatie, zodat zij bij de begroting niet voor verrassingen komt te staan;
- raadt bij binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen een goed evenwicht aan tussen leefbaarheid en bereikbaarheid in een wijk;
- is niet per se tegen iets hoger bouwen, maar daar moeten voldoende groen en speelmogelijkheden tegenover staan;
- is van mening dat versnelling van de woningbouw zeer belangrijk is;
- is de situatie aan de Lage Naarderweg een doorn in het oog;
- vraagt eensgezindheid over de omgang met flexwonen, waarover zij positief is;
- stelt vast dat participatie niet goed gaat; inwoners moeten voldoende info krijgen op basis waarvan inspraak kan plaatsvinden; duidelijkheid en heldere spelregels zorgen voor meer vertrouwen in plaats van net doen alsof inwoners mogen meebeslissen;
- vindt dat de gemeente de regie op participatietrajecten moet houden; dat kost ook minder geld;
- stelt dat participatie er is er ten behoeve van input voor de raad;
- staat goede communicatie met alle ondernemersverenigingen over corona en toekomstscenario’s voor;
- heeft veel moeite met nachttreinen en stelt voor die te skippen of te kijken naar alternatieven;
- stelt in het sociaal domein een veel betere samenwerking met en tussen hulpverleners voor en minder hulpverlening in uitbestede brokjes;
- adviseert aan de slag te gaan met het dilemma werkgelegenheid en financiële prikkels bij aanbieders versus efficiënte hulpverlening; betere en regelmatige contacten tussen wethouders en instellingen kunnen een bijdrage leveren aan kostenbewustzijn en effectievere hulpverlening;
- heeft tijdens corona gemerkt dat mensen elkaar meer hulp bieden; misschien is er bij mensen meer eigen kracht dan gedacht en neemt de gemeente te snel iets over;

- vraagt specifieke aandacht voor prostituees; er is meer bereidheid tot uitstappen, maar sociale of financiële onmogelijkheden zijn daarin tegenkrachten; in de begroting is rekening te houden met meerkosten en in de regionale begroting met kosten voor de zorgcoördinator en tegen mensenhandel;
- vraagt alertheid op subsidies;
- ziet veel gebeuren op het gebied van werkgelegenheid, waarvoor zij complimenten geeft, maar vraagt aandacht voor mbo-stages, die een absolute noodzaak zijn voor een diploma.

De VVD:

- is blij met de steun van het college aan ondernemers en burgers in coronatijd, waarbij ook oog is gehouden voor de toekomst van de stad, wat van groot belang is om niet dezelfde fouten als in de vorige crisis te maken, waarbij investeringen on hold zijn gezet, waardoor de crisis langer duurde;
- denkt dat Hilversum zich met ambities in de kadernota ook weer toekomstbestendig maakt;
- ziet buurten die een opknapbeurt nodig hebben;
- is benieuwd naar mogelijkheden om risico's op grote projecten te verkleinen, zoals het optimaliseren van bouwhoogten, zodat de slagkracht van de gemeente niet wordt aangetast;
- is voor het instellen van een 'spaarpot' om te wennen aan kapitaallasten en afschrijvingen van grote projecten;
- ziet niet zoveel in datagedreven werken waarvoor meer info nodig is;
- wil graag een splitsing tussen straatparkeren en parkeren in garages, omdat straatparkeren in wijken geen inkomstenbron, maar kostendekkend moet zijn; het surplus daarvan kan teruggaan naar een mobiliteitsfonds;
- wil het college laten nadenken over het verkopen van parkeergarages;
- daagt het college uit met een belangrijk document in het kader van het herstelplan te komen, dat een extra impuls aan de stad kan geven;
- breekt een lans voor bewegen, dat als fundament in de kadernota zou moeten worden opgenomen, omdat het mensen vitaler en weerbaarder maakt en hen meer energie geeft en in contact brengt met anderen;
- vraagt aandacht voor een gezonde levensstijl, welke aandacht volledig in de kadernota ontbreekt;
- stelt dat investeren in voldoende bewegen de Hilversumse maatschappij heel veel kan opleveren; de maatschappelijke baten kunnen oplopen tot € 25.000,- tot € 100.000,- per inwoner voor de rest van een persoonlijk leven; het gaat om besparing van zorgkosten, toename van de arbeidsproductiviteit en afname van ziekteverzuim;
- is van mening dat meer bewegen een maatschappelijk vraagstuk betreft en roept het college op het stimuleren van bewegen op te nemen als fundament in de beleidsterreinen zorg, jeugd, onderwijs, welzijn en sport.

De PvdA:

- is wat kritischer op de kadernota en vindt die geen echte kadernota;
- noemt de kadernota verhullend en gericht op het verkrijgen van maximale ruimte voor het college om de begroting te kunnen opstellen, wat zij niet vindt zoals het hoort;
- ziet dat de aanpak van kansenongelijkheid ontbreekt, terwijl de corona-effecten schreeuwen om nieuw beleid om de gevolgen van de vergroting van kansenongelijkheid door corona te bestrijden; alleen wachten op het herstelplan is dan niet voldoende;
- kiest voor het investeren in mensen, een betrouwbare overheid en een open bestuurscultuur;
- constateert bij het college liefde voor het fysieke domein, economie en de Kerkbrink; nog meer houdt de PvdA van mensen; speerpunten die met mensen te maken hebben zijn vooral gericht op beheersing en bezuiniging;
- vindt de kadernota met twee maten meten en de rekening bij de buitenwereld neerleggen, zoals verbonden partijen, terwijl de eigen organisatie jaar op jaar wordt uitgebreid; eerlijker en fatsoenlijker was het geweest ook aan de eigen organisatie evenals verbonden partijen een taakstelling van 3% op te leggen;

- mist de acties om het verenigingsleven weer op gang te brengen en werk te maken van het versterken van de mediasector of het verbreden van de economie;
- mist eveneens steun voor ondernemers, bijvoorbeeld met een royalere uitvoering van de TONK-regeling of door nu al in te zetten op goede schuldhulpverlening;
- ziet een echte aanpak van eenzaamheid ontbreken;
- is van opvatting dat het coronaherstelplan de basis voor de kadernota had moeten zijn;
- constateert dat de kosten van fysieke projecten na 2023 niet zijn opgenomen en geen deel uitmaken van het meerjarenperspectief of de kadernota; er hadden ook ramingen of stelposten gegeven kunnen worden in plaats van fictieve bedragen;
- is geen beeld gegeven van de mogelijke financiële consequenties van de totale ruimtelijke verplichtingen, maar nu al is bekend dat veel meer geld nodig is voor juridische ondersteuning en advies; daarvoor is echter bij de vorige kadernota al € 1,2 miljoen vrijgemaakt en dat is voor haar voldoende;
- is van mening dat het taboeloos naar dekkingsvoorstellen zoeken visieloos en niet aan de orde is;
- kijkt niet weg van de mensen en wil vermindering van de kansenongelijkheid op alle niveaus;
- staat verbetering van de woningvoorraad voor en kiest voor investeringen die dat mogelijk maken;
- vindt verdere bezuinigingen op het sociaal domein, cultuur en voorzieningen een taboe en niet bespreekbaar;
- onderschrijft geschetste onzekerheden, die mensen vooral hebben ten aanzien van onzekerheid over werk, wonen en welzijn, waarin zij wil laten investeren.

GroenLinks:

- kan zich goed vinden in de voorliggende kadernota, waarmee het college scherp aan de wind zeilt en waarmee aan de horizon een structureel sluitende begroting en een gezonde financiële positie zijn te zien, waarmee zij het college en alle medewerkers complimenteert;
- hecht belang aan investeren in de stad en in de mensen, opdat allen uit de crisis komen;
- wil de steun terecht laten komen bij hen die dat het hardst nodig hebben;
- noemt het zaak de grens voor het in aanmerking komen voor minimaregelingen van 120% naar 130% van het minimuminkomen te brengen, waartoe zij een amendement wil opstellen; dekking daarvoor is te vinden bij het geld voor het nachtnet, het datagericht werken en de organisatieontwikkeling;
- wil in herstelplannen ook aandacht geven aan een gezonde leefstijl;
- wijst op de mogelijkheden voor werkgelegenheid die de energietransitie biedt;
- wordt niet warm van het gestelde over duurzaamheid en groen; er is een achterstand opgelopen, zodat het nu gaat om meters maken, ook wat betreft het creëren van draagvlak en communicatie;
- staat achter het fysiek investeren in de stad, maar wil wel visie op en kaderstelling over bouwhoogten; de aanzet voor het beeldkwaliteitsplan plus 1221 is wat betreft de fractie door te trekken voor Hilversum en de omgevingsvisie;
- maakt zich zorgen over cultuur en levendigheid, waarop zij scherp wil zijn.

De SP:

- wil en kan niet alles tegelijk doen, hoewel Hilversum heel veel wil;
- ziet door druk op het ambtenarenapparaat geen focus op de sociale taak;
- stelt vast dat het college met gestarte projecten al over zijn graf heen regeert;
- wil keuzen maken in grote projecten, waar men die wil uitvoeren en waar versobering nodig is;
- vindt de hoeveelheid geld voor projectmanagement schrikbarend;
- sluit zich volmondig aan bij de PvdA wat betreft de taakstelling van 3%;
- geeft mee het van belang te vinden dierenwelzijnsbeleid op te pakken;
- informeert waar de mensen in de kadernota zijn en wijst op de brandbrief van de Adviesraad Sociaal Domein, die geen oog voor de meest kwetsbaren signaleert;

- vindt de extra € 210.000,- voor een Hilversumdekkend netwerk voor begeleiding in buurten en wijken klein bier en stelt voor iets van grote projecten en datapersoneel te schrappen;
- staat geen bezuiniging op het sociaal domein voor, maar ziet op pagina 10 wel een taakstelling op de jeugdzorg en Wmo, waarvan het datapersoneel wordt betaald;
- noemt het zorgelijk dat subsidies niet geïndexeerd wordt met de lonen;
- zou graag zien dat geen sprake zou zijn van substitutie, omdat daarmee van de meest kwetsbaren geld wordt weggehaald om te investeren in de meest kwetsbaren;
- maakt zich enorme zorgen over de wijze waarop het college de kosten beheert met substitutie, de 3%-regeling en het kostenbewust maken van inwoners;
- wijst op de verworpen moties M 19-157 en M 20-90 en maakt ernstig bezwaar tegen kosten verhogen als het gaat om kostenbewustzijn en het opwerpen van drempels;
- pleit voor een extra aanpak voor verwarde personen, waarvoor de wachtlijsten schrikbarend zijn en waarover een twee jaar geleden aangenomen motie nog uitwerking behoeft;
- nodigt burgemeester Aptroot uit in gesprek te gaan over verwarde personen, omdat dat ook gaat over veiligheid, openbare orde, buurten en wijken;
- pleit voor het IJslands model op het gebied van sport, bewegen en cultuur;
- daagt de VVD uit te kijken naar de activeringsregeling die € 140,- geeft; die wil zij marktconform maken en die beschikbaar maken voor mensen met een inkomen tot 130% van het minimum;
- pleit voor het grondig hervormen van de Tomingroep;
- wil ook de TONK-regeling uitbreiden;
- ziet veel geld naar grote projecten gaan en wil dan ook veel geld aan mensen uitgeven, waar het human capital en de levendigheid zitten, waar het gaat bruisen.

Leefbaar Hilversum:

- vindt de kadernota meer een goed verhaal van het college, een stuk waar zij niet zoveel mee kan;
- vraagt wat de gemeente aan de ontstane situatie naar aanleiding van de coronacrisis gaat doen;
- ziet dat de horeca zich in grote nood bevindt;
- heeft een heel groot hart voor het centrum en ondernemers;
- verbaast de weinige hulp voor hen vanuit de gemeente;
- wil de MKB en horeca veel meer tegemoet laten komen en vraagt het college in dezen een stap verder te gaan;
- vraagt om keiharde steun voor alle in de kadernota genoemde sectoren;
- constateert dat het percentage doden als gevolg van corona is gedaald tot 0,15, hetzelfde percentage als het griepvirus in 2017; zij vraagt of het college daarmee rekening wil houden;
- wil daarom de gemeente niet laten meegaan in een angstcultuur;
- wijst erop dat een mondkapje niet verplicht is, maar een advies is van de overheid;
- is blij dat het overall een stuk beter gaat en hoopt dat die verbetering zich doorzet;
- ziet als resultaat van de crisis veel depressieve en suïcidale jongeren, welk neveneffect bestuurders zich heel erg ter harte moeten nemen;
- attendeert op tientallen universitaire studies die bewijzen dat 90% van de coronatesten vals positief is;
- verbaast het dat geen enkele politieke partij daarover kritische vragen stelt.

Hilversums Belang:

- waardeert de transparantie van het college, dat aangeeft dat sprake is van een ogenschijnlijk comfortabele uitgangspositie met risico's, die verband houden met grote projecten;
- komt bij het kijken naar grote projecten al gauw uit op minstens € 100 miljoen aan risico's;
- wil de effecten van grote projecten laten verwerken in de begrotingen 2021 t/m 2025, waarop de wethouder heeft toegezegd dat te zullen doen;
- lijkt het zeker dat een selectie van projecten moet plaatsvinden of dat projecten moeten worden geschrapt;
- vindt de MPG veel te laat komen, waardoor de kadernota helaas een betrekkelijke waarde heeft;

- stelt voor samen met het CDA het normenkader voor financiële kengetallen op te pakken;
- wil scherp aan de wind varen, maar niet gijpen;
- ziet als trend in de kadernota investeren in grote projecten en stenen om Hilversum vooruit te helpen;
- ziet in kadernota bedroevend weinig staan over de echt grote problemen en sluit zich aan bij de reacties van de Adviesraad Sociaal Domein en de cliëntenraad;
- voorziet een dreigende tweedeling in de maatschappij tussen mensen met en zonder kansen; er dreigt daardoor een parallelle samenleving te ontstaan;
- wil de raad daardoor zijn verantwoordelijkheid laten nemen om Hilversummers wel vooruit te laten helpen; de vraag is hoe dat moet gebeuren en welke dan de te maken keuzes zijn;
- roept het college op om lef te hebben en eindelijk echt voor inwoners op te komen;
- pleit voor een andere aanpak en kiest voor mensen, die zij op nummer 1 zet; dat houdt in het ongedaan maken van bezuinigingen op mensen, zorg en sociaal domein; kiezen voor investeren in inwoners, mogelijkheden, werk, onderwijs, opleidingen, banen en kansengelijkheid; een inclusief Hilversum, waar de gemeente de inwoners actief ondersteunt, zodat alle inwoners volwaardig kunnen meedoen;
- kondigt aan over het bovenstaande binnenkort een initiatiefvoorstel in te dienen.

Democraten Hilversum:

- wil het college met grote projecten niet over zijn eigen graf heen laten regeren;
- vindt het in verband met de aankomende gemeenteraadsverkiezingen niet de tijd om meerjarige keuzen te verankeren;
- vraagt waarom het college de lockdown nodig heeft om het belang van groen hoog op de agenda te zetten;
- informeert naar het effect van een doorschietende binnenstedelijke verdichting bij het al bestaande binnenstedelijke groentekort per inwoner;
- vraagt waarom het college die balans in de plannen voor 2021 niet herstelt;
- lijkt de opmerking tegenstrijdig dat innovaties ervoor zorgen dat de industrie in rustiger vaarwater komt;
- informeert naar het verloop van de gesprekken over het beheer en onderhoud van de gemeentelijke sportparken Berestein en Anna's Hoeve;
- vraagt of er een vergelijking mogelijk is tussen hoe het Rijk een bezuiniging doorvoert met een decentralisatie en hoe de gemeente denkt en handelt over het beheer en onderhoud van gemeentelijke sportparken;
- wil weten wat de benodigde weerstandscapaciteit is als het risicoprofiel realistisch geactualiseerd zal worden met alle gedroomde projecten in het fysieke domein; de benodigde weerstandscapaciteit wordt gebaseerd op het risicoprofiel ten tijde van de jaarstukken en dat is volgens de fractie onvolledig;
- vraagt zich voor aanvang van de grote projecten af hoe de gemeente er nu voor staat; volgens de Houdbaarheidstest gemeentefinanciën van de VNG 2021 scoort Blaricum een 8, Gooise Meren een 7,5, Wijdmeren een 7, Huizen een 6,5, Laren een 5 en Hilversum een 4,5;
- wijst op zorgen van de Adviesraad Sociaal Domein over het realiseren van een inclusievere samenleving en het tussen wal en schip raken van kwetsbare mensen; gewaarschuwd wordt niet nu te bezuinigen en de toegang tot welzijn en zorg te beperken;
- leert uit de navraag bij het ministerie over huishoudelijke hulp dat de aanpak van de gemeente om de toegang te beperken niet is toegestaan op de door het college eerder aangegeven wijze en vraagt of het college nu op eigen beweging gaat bijsturen of wacht op ingrijpen van buitenaf;
- zag de Adviesraad Sociaal Domein een voorlopig negatief advies geven over de kadernota;
- constateert dat de kadernota een dubbel signaal afgeeft: veel willen en niet zo goed prioriteiten stellen;
- suggereert structureel investeringen te schrappen, zodat kosten en schulden worden voorkomen en adviseert kritisch naar de bestaande formatie en inhuur te kijken, zonder nieuwe verbonden partijen toe te voegen, zoals ROM en MRA;

- steunt het verhogen van de ozb met meer dan het inflatiepercentage niet, evenmin als taakstellingen in de vorm van bezuinigingen op het sociaal domein;
- waarschuwt niet in fouten van het verleden te vervallen door de openbare ruimte te versoberen;
- adviseert te stoppen met het verbranden van geld voor tijdelijke projecten, zoals de kwekerij;
- oordeelt niet positief over de kadernota.

Debat

De PvdA:

- vraagt hoe Hart voor Hilversum kan concluderen dat het gaat om een realistische kadernota als de kosten van grote fysieke projecten niet in de kadernota zijn meegenomen; **Hart voor Hilversum** spreekt in termen van de P&C-cyclus en het BBV, zodat zij niet spreekt over een realistische, maar een reële begroting, die de provincie zal accepteren dat goed is begroot als de meerjarenramingen geen tekort te zien geven; het gaat dus om een technische constatering van hoe de provincie de begroting beoordeelt;
- vraagt of Hart voor Hilversum de kadernota zelf goed vindt; **Hart voor Hilversum** vindt die goed, omdat onzekerheden daarin zijn herkend en erkend; wel zijn er rafelranden en open einden, maar het gaat slechts om uitgangspunten voor de begroting;
- herhaalt dat de belangrijkste projecten buiten de kadernota zijn gehouden, zodat in de begroting benodigde bedragen niet bekend zijn; is dan met droge ogen te beweren dat een goede kadernota voorligt; **Hart voor Hilversum** beantwoordt die vraag bevestigend; de **PvdA** verschilt in dat geval mening met Hart voor Hilversum;
- vraagt hoe GroenLinks kan concluderen dat het gaat om een realistische kadernota als de kosten van grote fysieke projecten niet in de kadernota zijn meegenomen; **GroenLinks** vindt het een goede kadernota; grote projecten zijn echter nog niet goed in kaart gebracht;
- vraagt of de stekker uit grote projecten mag worden getrokken als blijkt dat die met de kennis van morgen duurder worden; **D66** verwijst naar bladzijde 28 en verder van de kadernota met een zeer uitgebreide analyse van de effecten van de verstedelijking van Hilversum, met name het Stationsplein, waaruit duidelijk wordt dat nadere besluiten nodig zijn met een groot effect op de begroting; vermeld is dat bij de Begroting 2022 pas een goed inzicht in de financiële kengetallen mogelijk is; de **PvdA** heeft naar een waardering van onbekende cijfers gevraagd; **D66** waardeert die op de analyse van het college en het vooruitzicht dat cijfers nog nader gekwantificeerd worden; de **PvdA** concludeert dan dat de betekenis van de projecten voor de kadernota nul is en vraagt of GroenLinks bereid is daaruit de stekker te halen als die projecten duurder worden; **GroenLinks** wil bij grote projecten stap voor stap op weg gaan en heeft daarin vertrouwen, gezien de huidige heldere koers;
- wil juist prioriteren en faseren, ook gezien de bezuinigingen op de minimaregelingen, waarover GroenLinks nu een amendement wil indienen; zij vraagt samen met haar en de SP een amendement in te dienen en terug te gaan naar de 130%-grens; **GroenLinks** gaat het erom of de situatie inmiddels is gewijzigd en denkt een meerderheid te krijgen om weer naar de grens van 130% te gaan om mensen die het moeilijk hebben een daadwerkelijke steun in de rug te geven; de **PvdA** wil een dekking daarvoor niet halen uit de nachttrein, maar uit onderbesteding; **GroenLinks** weet niet of in 2021 sprake is van onderbesteding en weet wel dat de doelgroep nu groter is; zij wil een reëel structureel budget begroten en daarnaast een beleidswijziging voorstellen;

Wethouder Scheepers:

- geeft een bespiegeling op de grote projecten;
- neemt de indruk weg dat het college voornamelijk in stenen investeert en is het daarmee ook niet eens; op het Arenapark, in 2021 en het Stationsgebied worden veel woningen gerealiseerd, met openbaar groen, fietsenstallingen en ruimte voor ondernemers; uiteindelijk komen investeringen ten goede aan de hele stad en zijn die ook sociaal;
- noemt de hoeveelheid gebiedsontwikkelingen nieuw en daarover komt voor de begrotingsbehandeling een analyse, het MPG; die komt tegelijk met de uitvoeringsnota

Stationsgebied teneinde het bredere plaatje te kunnen overzien; er wordt ook gekeken naar de normen en bandbreedtes;

- acht het rentmeesterschap ook hoog;
- heeft nagedacht over het noemen van ramingen, maar heeft gekozen te gaan voor maximale zorgvuldigheid;
- kondigt een goede raming in het najaar voor het Stationsgebied aan;
- wijst op de mogelijkheid naast het werken met grondexploitaties ook kredieten te kunnen activeren, zoals voor de kosten voor de fietsenstalling bij het Station; dan is er geen effect op het gemeentelijke vermogen en houdt men investeringscapaciteit voor de toekomst over; de **PvdA** weet dat werken met kredieten wel effect op de gemeentelijke exploitatie heeft; wethouder **Scheepers** geeft slechts aan dat een fietsenstalling financieren via een krediet geen effect heeft op het vermogen, maar wel tot afschrijvingslasten leiden die effect op de exploitatie hebben; de gemeente moet kiezen voor de juiste mix tussen grondexploitaties en kredieten om andere grotere projecten mogelijk te blijven maken;
- wijst op meerdere knoppen waaraan de raad kaderstellend kan draaien om ontwikkelingen mogelijk te maken, zoals bouwhoogtes, parkeernormen en het bouwprogramma; zodoende zijn projecten financieel te optimaliseren.

Wethouder **Wolthers**:

- doet wel aan het realiseren van kansengelijkheid, zoals in de Educatieve agenda en bij arbeidsmarktprogramma's;
 - de **PvdA** stelt dat ook de wijk waarin men geboren wordt en opgroeit mede de kansenongelijkheid bepalen en vraagt of de wethouder die opvatting deelt; wethouder **Wolthers** vindt het juist nu van belang om met kansenongelijkheid aan de gang te zijn;
 - **GroenLinks** gaat ervan uit dat het herstelprogramma uitgaat van het verkleinen van kansenongelijkheid; wethouder **Wolthers** kijkt ook vanuit het herstelprogramma naar vermindering van kansenongelijkheid, onder meer voor een aanbod voor sport- en cultuurorganisaties in relatie met het onderwijs; een en ander wordt nu uitgewerkt;
- wijst erop dat de raad heeft gezorgd voor het terugbrengen van de vrijwilligerspremie voor mensen met een inkomen tot 130% van het minimum;
- attendeert erop dat het kindpakket en de regeling voor chronisch zieken nog altijd toegankelijk zijn voor mensen met een inkomen tot 130% van het minimumloon;
- acht het zeer wel mogelijk dat in 2021 geen onderbesteding plaatsvindt, gezien het zeer atypische jaar 2020;
 - de **PvdA** begrijpt niet dat de wethouder het niet eens is met steun vanuit de raad om beroep op minimaregelingen mogelijk te maken voor mensen met een inkomen tot 130% van het minimuminkomen; zij verzoekt de wethouder meer met het hart daarnaar te kijken; wethouder **Wolthers** probeert met minimaregelingen zoveel mogelijk mensen te ondersteunen waar dat kan; destijds is specifiek gekozen voor een bezuiniging op verduurzaming van huishoudens en de activeringsregeling; de andere regelingen blijven overeind;
 - **GroenLinks** weet dat nu veel meer mensen het financieel moeilijk hebben en de overheid hen zou moeten helpen;
 - de **SP** stelt vast dat de ingeboekte voordelen uit het sociaal domein worden gestopt in datatrajecten die de VVD niet wil; de wethouder zou daarom kunnen voorstellen om op bedrijfsvoering, organisatie en stadsontwikkeling een taakstelling van 3% in te voeren; de inhuur terugbrengen naar 10% betekent ook besparen op inhuur van derden; er zijn dus mogelijkheden om geld voor het sociaal domein bijeen te brengen; wethouder **Wolthers** wijst op de relevantie van datagestuurde werken: data bijeen brengen om goed beleid te kunnen voeren, ook op het sociaal domein.

Wethouder **Walters**:

- vraagt aandacht voor het in de vorige begroting € 6 miljoen toevoegen aan het investeren in mensen, welke gelden nu worden ingezet;

- **Hilversums Belang** vraagt of de wethouder vindt of nu alles op orde is en alles wordt gedaan om mensen uit de coronacrisis te halen; wethouder **Walters** wijst op de komende herstelagenda en daarnaast komt veel geld in de meicirculaire; de gemeente ontvangt van de provincie € 600.000,- voor de sociale kant voor ontmoeten en jeugd; het college wil een korte termijn zomeragenda maken en na de zomer een herstelagenda maken en gelden inzetten;
- de **PvdA** memoreert dat voorheen minder geld is begroot voor het sociaal domein dan de gemeente van het Rijk heeft ontvangen; ondertussen is in het najaar een nieuw document 'Op koers, richting een gezond sociaal domein' met nieuwe bezuinigingen en nieuwe toegangbeperkingen vastgesteld; wethouder **Walters** bevestigt dat nog een bezuiniging staat op de jeugd en de Wmo: € 900.000,- volgend jaar en daarna € 1,2 miljoen; daarvoor zijn realistische voorstellen waarover de raad nog komt ter sprake;
- noemt begeleiding in de wijk een nieuw en bijzonder traject en in de komende kwartaalrapportage is te zien dat tussen januari 2019 en juni 2020 het aantal inwoners dat maatwerk met indicatie kreeg steeg van 750 naar 1.000 en sindsdien redelijk stabiel is; de toenemende groei van allerlei losse zorgpartijen wordt dus omgebogen naar gestructureerde hulp in de wijk van welzijn, Sherpa, MEE en Kwintes; die vernieuwing staat pas recent in de wijken; soms duurt het een tijd voor het neerzetten van hetgeen is bedacht;
- gaat door met die inzet;
- laat weten dat de afhandeltijden op orde zijn;
- is aan de slag gegaan met wachttijden in de jeugdzorg en heeft contact met Levvel en kinderartsen om daarop extra in te zetten;
- indexeert de lonen van de gemeentelijke organisatie, maar niet de prijzen;
- indexeert subsidies met 1,7%; de **PvdA** weet dat de wethouder voor de eigen gemeentelijke organisatie een loonindexatie van 1,2% en een prijsindexatie van 1,5% hanteert, waartegenover een subsidie-indexatie van 1,7% staat
- ontkent dat corona te vergelijken is met een griepvirus, gezien de 17.000 doden, de vele zieken en de drama's in de gezinnen; het dodental had veel hoger kunnen zijn zonder lockdown en zonder beperking in de contacten; ook mondkapjes werken wel degelijk.

Het CDA:

- informeert naar de gedachten van de VVD over het weghalen van parkeergarages in het centrum, ook in het licht van daar te realiseren woningen; de **VVD** is voor behoud van parkeergarages; wellicht zijn daarvoor partijen te vinden om die te kopen en zodoende kan geld vrijgespeeld worden voor andere doelen.

De ChristenUnie:

- vraagt de SP haar ervan te overtuigen dat substitutie geld weghalen bij kwetsbaren en een verkeerde vorm van bezuinigen is; de **SP** vindt aan de voorkant geld besparen geen slecht idee, maar vraagt zich af of korter wordende trajecten beter zijn.

De SP:

- vraagt de VVD welk groot project zij niet wil doen of wil uitstellen teneinde te bezuinigen; de **VVD** beantwoordt die vraag nu niet, omdat zij zaken in totaliteit wil bezien; de fractie wil doorgaan met het vitaliseren van de stad en de woningnood op te lossen; een en ander binnen de financiële kaders;
- **Democraten Hilversum** vraagt welke woningnood op welke woningmarkt de VVD wil oplossen: van de regio Gooi en Vechtstreek of Hilversum; de **VVD** kijkt naar wat nodig is voor de dynamiek van de regio en Hilversum, voor alle mensen die er actief zijn; als men daarvoor niet bouwt staat de gemeente stil.

De VVD:

- wil de PvdA enthousiaster krijgen om Hilversum te verbeteren en woningen toe te voegen; de **PvdA** is enthousiast over het uitbreiden van de woningvoorraad met 33% sociale woningen

40% middenhuurwoningen en 17% dure koopwoningen; in de aanloop zouden ontwikkelaars voorwaarden gesteld moeten worden; de **VVD** concludeert bij de PvdA iets meer enthousiasme en vertrouwt wethouder Scheepers zaken te borgen en de raad mee te nemen.

Het CDA:

- hoorde GroenLinks zeggen niet warm te worden van duurzaamheid en groen en vraagt wat zij daarin veranderd wil zien; **GroenLinks** wil versnellen op groen en duurzaamheid; veel organisaties zijn daarmee al bezig, maar om versnelling te bewerkstelligen zijn stevige stappen nodig, die in de kadernota nog niet terug te zien zijn; de fractie kijkt daarom uit naar het jaarprogramma energietransitie voor de zomer en de warmtetransitievisie in het najaar.

Hart voor Hilversum:

- wil van de fracties weten hoe zij naar het bedrag van € 237.000,- kijken voor de nachttrein, die echter voorlopig nog niet gaat rijden; wellicht zijn er mogelijkheden om die sneller te laten rijden.
 - de **SP** wil dit apart gezette geld ook voor de nachttrein gebruiken, maar dan moeten er wel reizigers voor zijn en geen sprake zijn van een lockdown; **Hart voor Hilversum** erkent dat er reizigers moeten zijn, wat naast mensen uit het uitgaansleven ook mensen zijn die 's nachts gaan werken of daar vandaan komen;
 - het **CDA** is voorstander van inzet de nachttrein, die door corona nog niet speelt; hij wil praktisch met de casus omgaan en vraagt wat Hart voor Hilversum in dezen wil;
 - **GroenLinks** wil beginnen met een pilot, om eerst te kijken of die werkt; structureel € 237.000,- is veel omdat er geen kijk is op wanneer de nachttrein gaat rijden en hoeveel mensen daarvan gebruik zullen maken; **Hart voor Hilversum** ziet mogelijkheden om de nachttrein eerder te beproeven, waartoe afspraken met de NS en ProRail gemaakt kunnen worden; zij gaat nog geen voorstel aan de raad hierover indienen, maar vraagt wel een reactie aan het college;
- wethouder **Wolthers** noemt het coronajaar niet representatief voor het functioneren van een nachttrein; de gemeente kan per 2023 een proefperiode aangaan, maar moet zich dan gelijk aanmelden voor de komende periode; daardoor is de gemeente twee jaar verbonden aan de nachttrein en daarom is die structureel in de begroting opgenomen; **GroenLinks** vraagt of het bedrag van € 237.000,- gereserveerd is gebleven en of al is betaald aan NS of ProRail; wethouder **Wolthers** moet dat nakijken, maar het geld is wel opgenomen in de kadernota; wethouder **Walters** denkt dat het geld is verschoven naar volgend jaar, maar niet gereserveerd is gebleven; wethouder **Wolthers** maakt een voorbehoud ten aanzien van het budget en zal rapporteren of de overeenkomst voor het nachtnet wordt gesloten.

Advisering aan de raad

De **voorzitter** deelt mee dat het voorgestelde besluit is om de raad te adviseren:

1. in te stemmen met de kadernota 2021 als uitgangspunt voor het opstellen van de begroting 2022;
2. de uitgangspunten voor de Begroting 2022 zoals opgenomen in hoofdstuk 4 vast te stellen;
3. de volgende begrotingswijziging 2021 voor de Turap I vast te stellen (zie tabel raadsvoorstel);
4. het college mandaat te verlenen om binnen het doel en het saldo van de bestemmingsreserve Covid-19 uitvoering te geven aan maatregelen ter bestrijding van de gevolgen van de coronacrisis en tot besteding over te gaan tot maximaal de in deze reserve aanwezige middelen en alleen voor de werkelijk gemaakte kosten.

Hart voor Hilversum vindt alle voorstellen rijp voor de raad met debat en adviseert positief.

Het **CDA**, **D66**, de **ChristenUnie**, de **VVD**, de **PvdA**, **GroenLinks**, de **SP**, **Leefbaar Hilversum**, **Hilversums Belang** en **Democraten Hilversum** vinden de voorstellen rijp voor de raad en maken een voorbehoud.

De **voorzitter** sluit de vergadering om 22.56 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraadsvergadering van

2021.

De griffier,

De voorzitter,

P.M.H. van Ruitenbeek.

Ch. B. Aptroot.